

บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

- การติดตั้งไฟฟ้าในอาคาร
(Electrical Installation)

รหัสวิชา 20104-2005

โดย พุฒิพงศ์ ไชยราช

ระบบการผลิต การส่ง และจำหน่ายไฟฟ้า

สาระสำคัญ

การผลิต การส่ง และจำหน่ายไฟฟ้า เริ่มต้นจากการผลิตกำลังไฟฟ้าจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ซึ่งสามารถผลิตกำลังไฟฟ้าได้ที่ระดับแรงดันไฟฟ้าประมาณ 13.8 กิโลโวลต์ (kV) ด้วยปัญหาด้านฉนวน จึงไม่สามารถที่จะสร้างแรงดันให้สูงกว่านี้ได้ แต่เนื่องจากการส่งกำลังไฟฟ้าในระยะทางไกลให้ได้ประสิทธิภาพสูงนั้น จำเป็นต้องทำการเพิ่มระดับแรงดันไฟฟ้าที่ได้จากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าให้สูงขึ้นที่สถานีแปลงแรงดัน จากนั้นกำลังไฟฟ้าจะถูกส่งไปตามสายส่งไฟฟ้าแรงดันสูง เมื่อเข้าสู่บริเวณชุมชน จะทำการลดระดับแรงดันลงให้เป็นแรงดันระดับปานกลางที่สถานีจำหน่ายไฟฟ้าย่อยทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยและเมื่อกำลังไฟฟ้าถูกส่งไปยังผู้ใช้ไฟฟ้า จะต้องทำการลดระดับแรงดันลงที่หม้อแปลงจำหน่ายให้เป็นระดับแรงดันต่ำ เพื่อจ่ายไฟฟ้าให้กับอาคาร สำนักงาน บ้านพักอาศัย

สาระการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1

อธิบายระบบกำลังไฟฟ้าได้

2

อธิบายระบบการส่งจ่ายกำลังไฟฟ้าในประเทศไทยได้

3

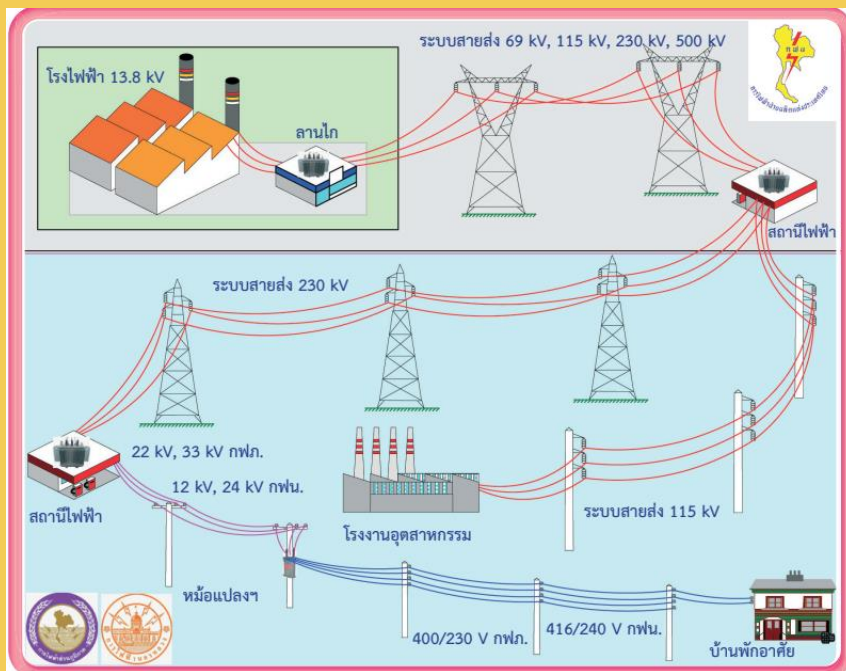
บอกวิธีการป้องกันอันตรายที่เกิดจากไฟฟ้าได้

1

ระบบกำลังไฟฟ้า

ระบบกำลังไฟฟ้า หมายถึง ระบบไฟฟ้าที่ประกอบด้วย ระบบการผลิต ระบบการส่งจ่าย ระบบการจำหน่าย และระบบการใช้กำลังไฟฟ้า

รูปที่ 2.1 ระบบส่งจ่ายไฟฟ้าในประเทศไทย

1.1 ระบบการผลิต (Generating System)

หมายถึง ระบบที่มีหน้าที่เปลี่ยนพลังงานรูปอื่น ๆ มาเป็นพลังงานไฟฟ้า

1.2 ระบบการส่ง (Transmission System)

หมายถึง ระบบการส่งพลังงานไฟฟ้าที่ได้จากแหล่งกำเนิดไฟฟ้า ส่งต่อไปยังสถานีไฟฟ้าย่อยเพื่อเข้าสู่ระบบจำหน่าย และจำหน่ายกำลังไฟฟ้าให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้า

1.3 ระบบการจำหน่าย (Distribution System)

หมายถึง ระบบไฟฟ้าที่ได้รับกำลังไฟฟ้าจากระบบการส่ง แล้วทำการลดระดับแรงดันลงจากแรงดันสูงให้เป็นแรงดันปานกลาง เพื่อที่จะส่งกำลังไฟฟ้าให้ระบบการใช้ไฟฟ้า

1.4 ระบบการใช้กำลังไฟฟ้า (Utilization System)

หมายถึง ระบบไฟฟ้าที่ได้รับกำลังไฟฟ้าจากระบบการจำหน่ายที่มีระดับแรงดันสูงเป็นแรงดันปานกลาง แล้วทำการลดระดับแรงดันลงให้เป็นแรงดันต่ำ

2

ระบบการส่งจ่ายกำลังไฟฟ้า ในประเทศไทย

2.1 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

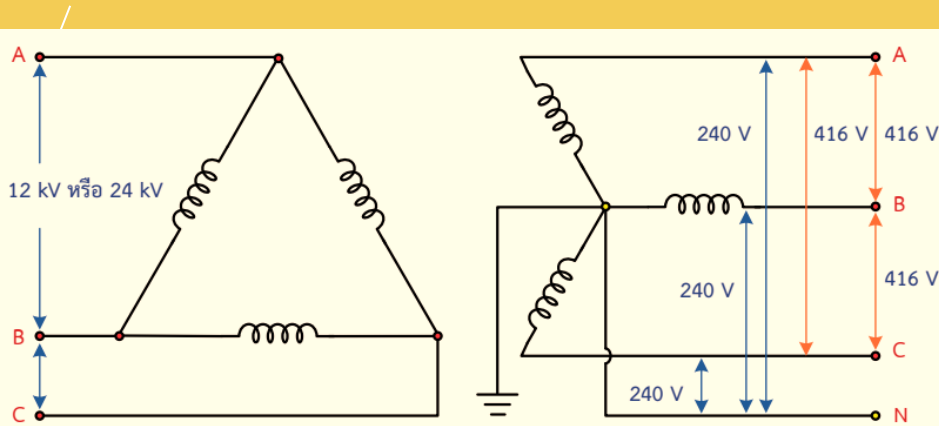
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีหน้าที่จัดหาแหล่งพลังงานและผลิตกำลังไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ การไฟฟ้าฝ่ายผลิต ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขนาด

1. **บริษัทผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่ (Independent Power Producer : IPP)** คือ ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนที่มีกำลังผลิตไฟฟ้าที่ขายเข้าระบบไม่ต่ำกว่า 90 เมกะวัตต์
2. **บริษัทผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก (Small Power Producer : SPP)** คือ ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนที่มีกำลังผลิตไฟฟ้าที่ขายเข้าระบบ 10-90 เมกะวัตต์

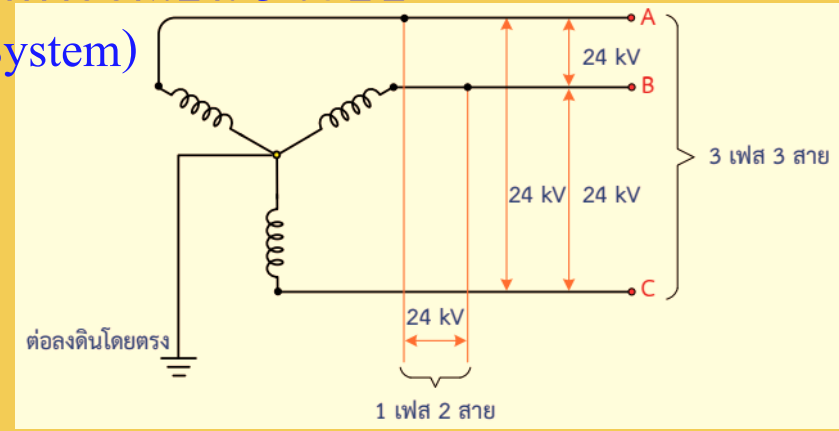
2.2 การไฟฟ้านครหลวง

การไฟฟ้านครหลวง ได้จำแนกระบบการส่งกำลังไฟฟ้าออกเป็น 3 ระบบ

1. ระบบการส่งกำลังไฟฟ้าย่อย (Subtransmission System)
2. ระบบการจำหน่าย (Distribution System)
3. ระบบการใช้กำลังไฟฟ้า (Utilization System)

รูปที่ 2.3 ระบบการใช้กำลังไฟฟ้าของ กฟน.

รูปที่ 2.2 ระบบแรงดัน 12 kV หรือ 24 kV 3 เฟส 3 สาย Solidly Grounded System

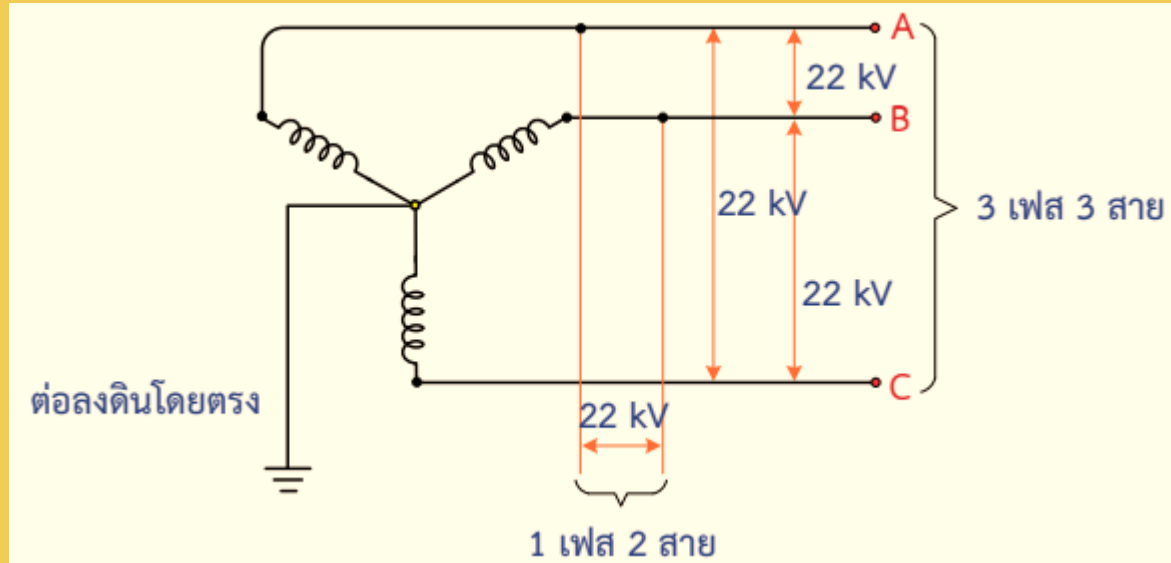
2.3.1 แหล่งพลังงานไฟฟ้า

เนื่องจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีพื้นที่รับผิดชอบเกือบทั้งประเทศ จึงมีแหล่งผลิตอยู่หลายแห่งหลายแบบด้วยกัน ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ดังนี้

-
1. ผลิตเอง
  2. ซื้อจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
  3. ซื้อจากการไฟฟ้านครหลวง
  4. ซื้อจากการพลังงานแห่งชาติ

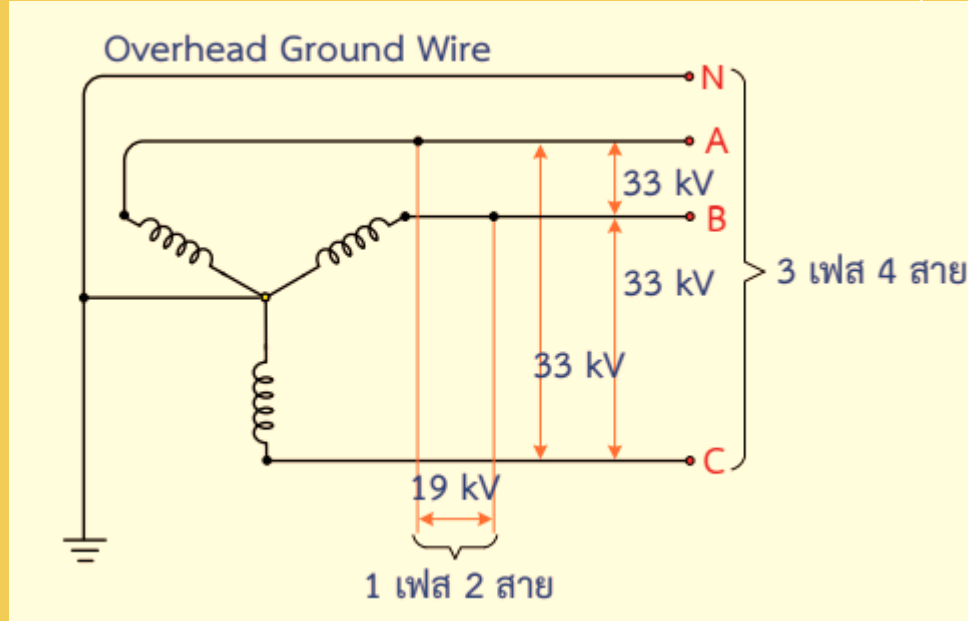
2.3.2 ระบบการจำหน่ายแรงดันปานกลาง

1. ระบบแรงดัน 22 kV Conventional Solidly Grounded System

รูปที่ 2.4 ระบบแรงดัน 22 kV Conventional Solidly Grounded System

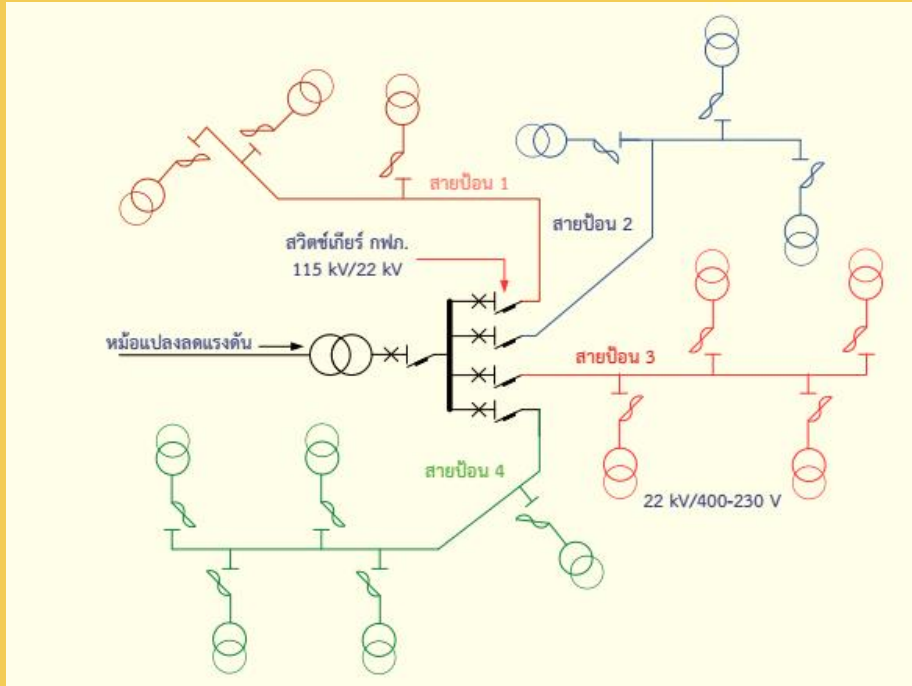
2. ระบบแรงดัน 33 kV Multi-Grounded System With Overhead Ground Wire

รูปที่ 2.5 ระบบแรงดัน 33 kV Multi-Grounded System With Overhead Ground Wire

ระบบการจำหน่ายทั้ง 2 ระบบ โดยทั่วไปมีลักษณะการจ่ายเป็นแบบสายส่งเหนือ ศีรษะ (Overhead Aerial System) โดยมี 2 แบบ

⚡ แบบ Radial Line

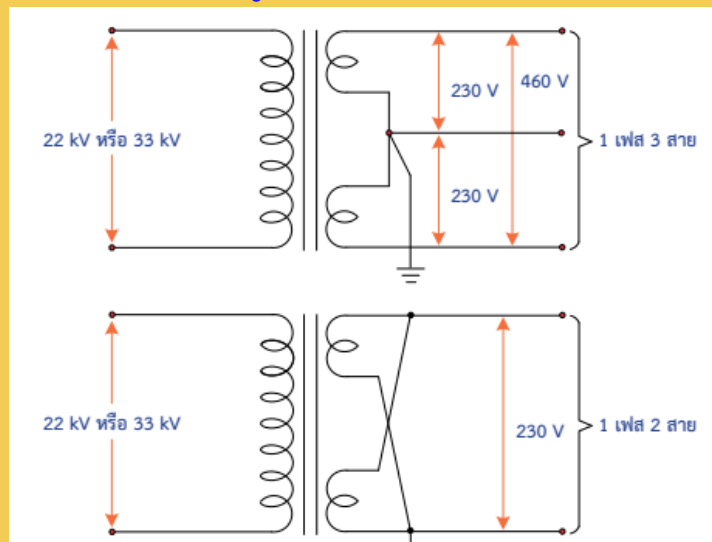
รูปที่ 2.6 ระบบการจำหน่ายแรงดันปานกลางแบบ Radial Line

แบบมี Tie Line ระหว่างสายป้อน คือ การทำจุดต่อไลน์ (Tie Line) ระหว่างสายป้อนที่ 1 กับสายป้อนที่ 2 ของสถานีไฟฟ้าย่อย ก. และการทำจุดต่อไลน์ (Tie Line) ระหว่างสถานีไฟฟ้าย่อย ก.กับสถานีไฟฟ้าย่อย ข. สำหรับการทำให้จุดต่อไลน์จะต้องทำการติดตั้งบริภัณฑ์ตัดตอนด้วยเสมอ

2.3.3 ระบบการจำหน่ายแรงดันต่ำ

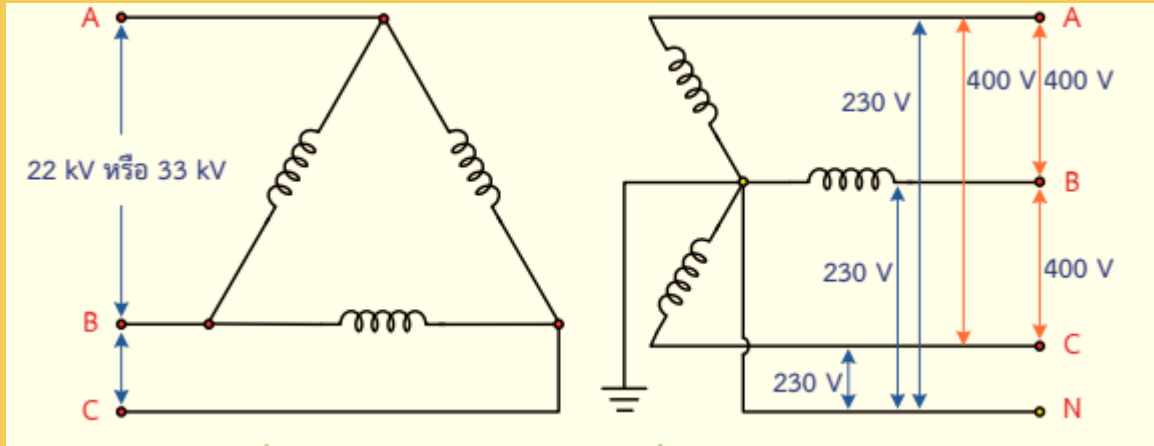
ระบบการจำหน่ายแรงดันต่ำของการไฟฟ้าส่วนมียู่ 2 ระบบ คือ

1. ระบบจำหน่ายแรงดันต่ำ 1 เฟส

รูปที่ 2.7 ระบบการจำหน่ายแรงดันต่ำ 1 เฟส

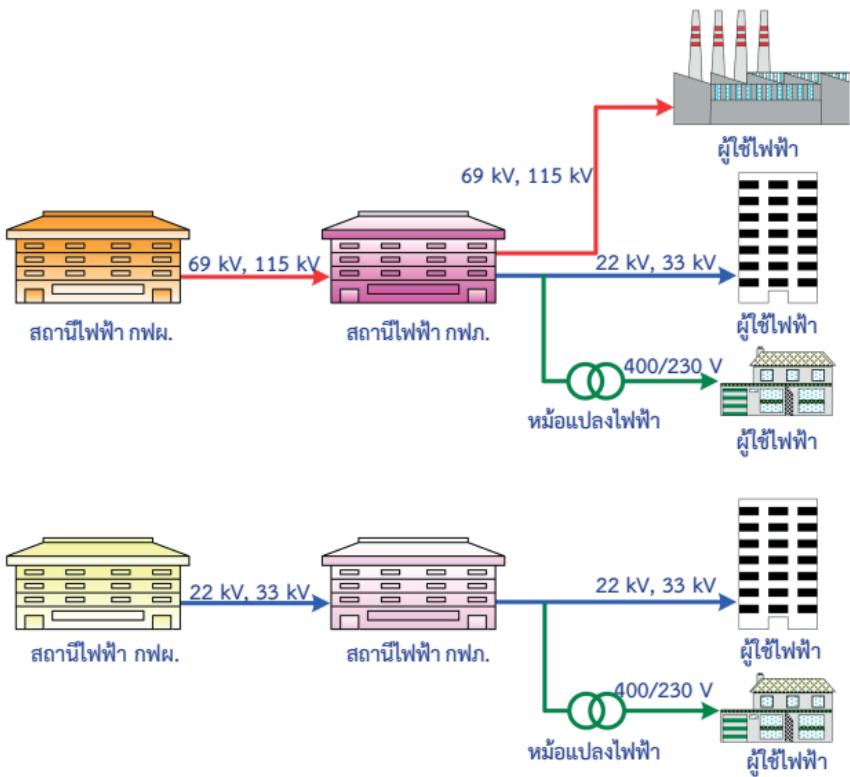
2. ระบบจำหน่ายแรงดันต่ำ 3 เฟส 4 สาย

รูปที่ 2.8 ระบบการจำหน่ายแรงดันต่ำ 3 เฟส 4 สาย

3

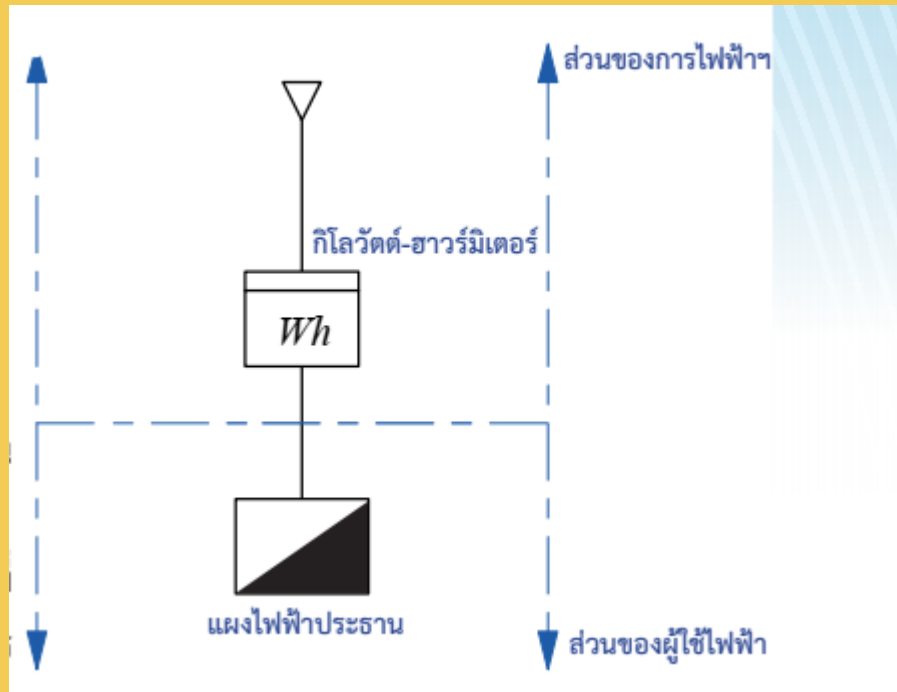
การจ่ายกำลังไฟฟ้า ให้กับผู้ใช้ไฟฟ้า

รูปที่ 2.9 ระบบแรงดันของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

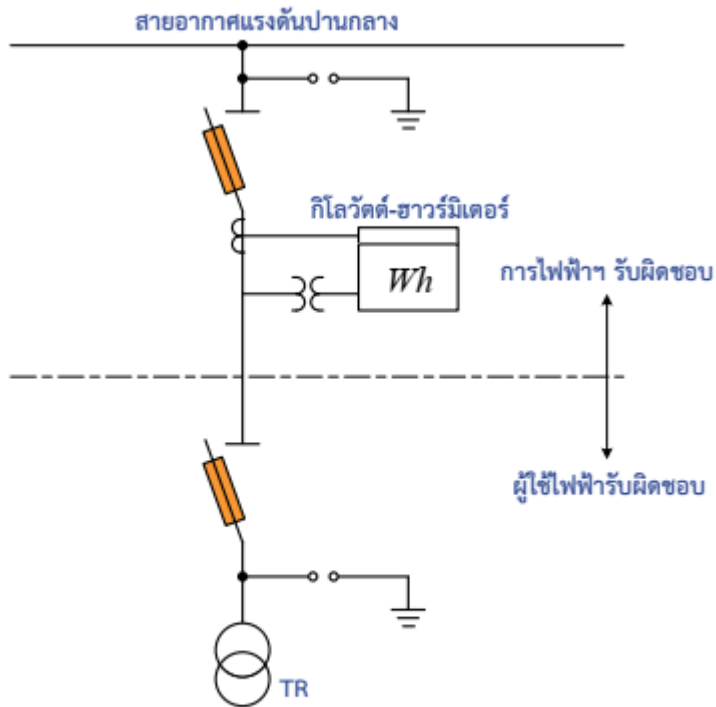
3.1 ลักษณะการจ่ายไฟฟ้าระหว่างการไฟฟ้าฯ กับผู้ใช้ไฟฟ้า

1. แรงดันต่ำ

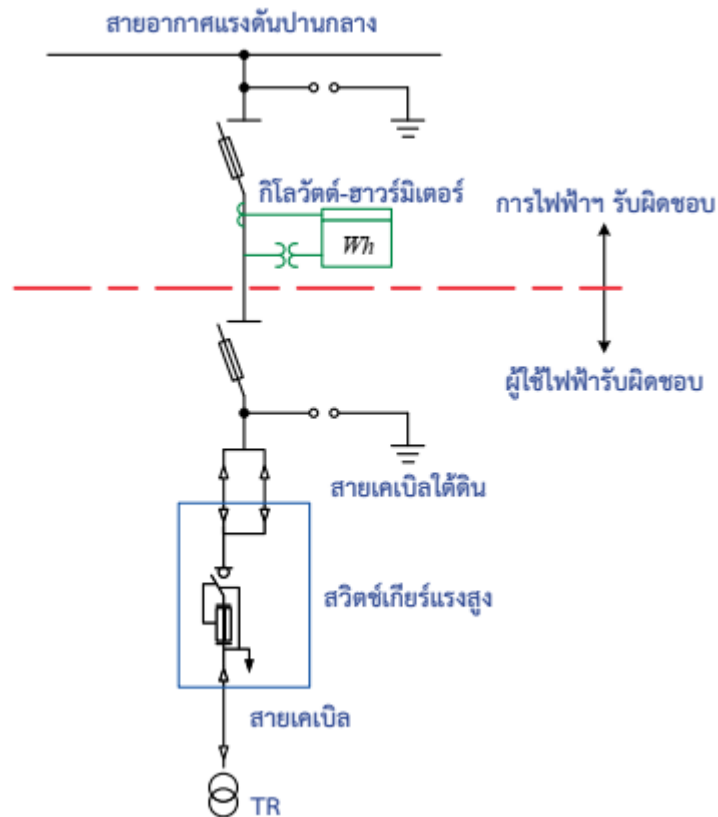

รูปที่ 2.10 การจ่ายไฟฟ้าในระบบแรงดันต่ำ

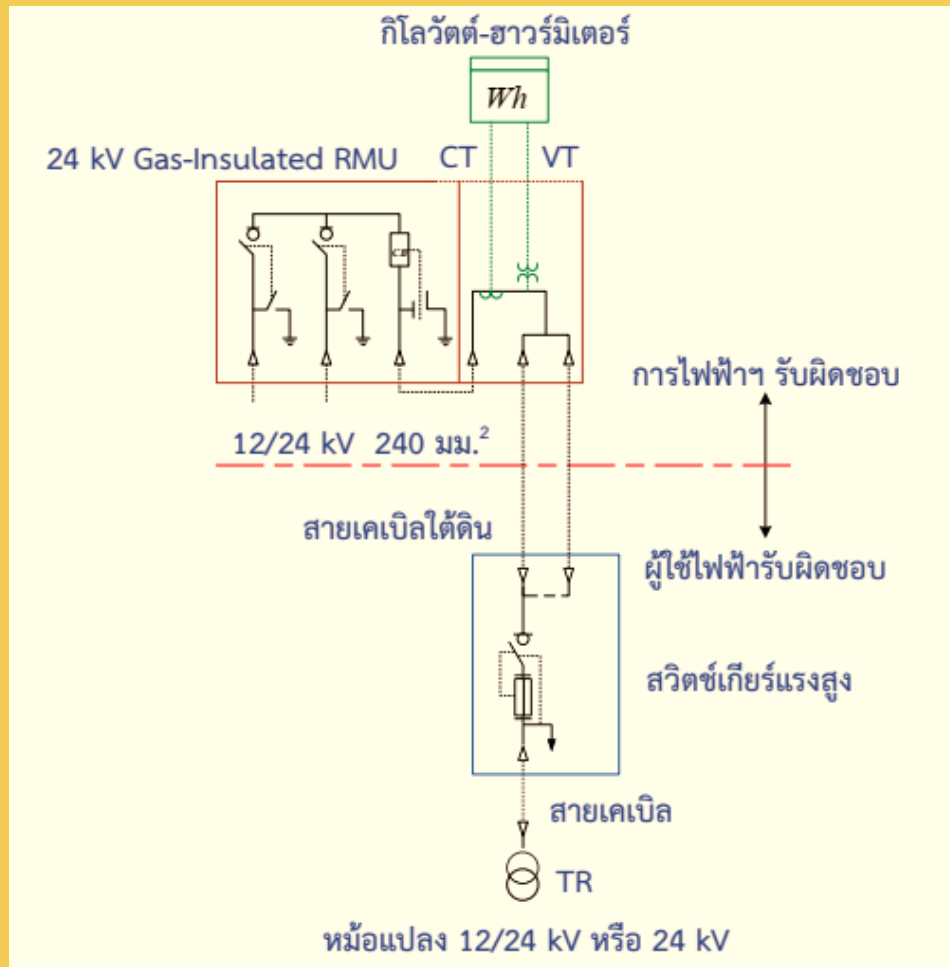
2. แรงดันปานกลาง

รูปที่ 2.11 ผู้ใช้ไฟฟ้ารับไฟฟ้าด้วยสายอากาศ
จากสายป้อนอากาศของการไฟฟ้า

รูปที่ 2.12 ผู้ใช้ไฟฟ้ารับไฟฟ้าด้วยสายไฟฟ้าใต้ดิน
จากสายป้อนอากาศของการไฟฟ้า

รูปที่ 2.13 ผู้ใช้ไฟฟ้ารับไฟฟ้าด้วยสายไฟฟ้าได้ดิน จากสายบ่อนได้ดินของการไฟฟ้า

หน่วยที่ 2
ระบบการผลิต การส่ง และจำหน่ายไฟฟ้า

หน่วยที่ 1 วิธีการป้องกันอุบัติเหตุเกี่ยวกับ
การปฏิบัติงานทางไฟฟ้า

หน่วยที่ 3
เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์สำหรับงานติดตั้งไฟฟ้า